

SADRŽAJ

UVOD

Metodološka i teorijska polazišta	12
Definiranje i upotrebljavanje temeljnih pojmova	15
Izvori i literatura	18

REFORMACIJA U EUROPI

Opći kontekst reformacije u Europi	25
Društveno-politički kontekst	25
Kulturni kontekst	26
Duhovni kontekst	28
Reformacija kao pokret naviještanja "čiste Božje riječi"	33
Biblija kao Riječ Božja	34
Spasenje je dar Božji	38
Crkva je zajednica svetih	39
Sakramenti	39
Pregled razvoja i širenja tradicija reformacije	41
Luteranska ili evangelička tradicija reformacije	42
Kalvinska ili reformirana tradicija	49
Anglikanska tradicija reformacije	52
Radikalna tradicija reformacije	52
Širenje reformacije u Mletačkoj Republici, Austriji i Ugarskoj	54
Reformacija u Mletačkoj Republici	54
Reformacija u Austriji	55
Reformacija u Ugarskoj	56
Opći kontekst reformacije u hrvatskim zemljama	59

REFORMNI POKRET MEĐU INTELEKTUALNOM ELITOM

Uvod u područja reformacije	67
Istarsko-kranjsko-hrvatsko područje	69
Prva faza (1520-1554): Duhovna obnova Katoličke crkve u skladu sa Sv. pismom	69

Druga faza (1555-1600): širenje i učvršćivanje reformacije	80
Reformacija u Württembergu i njezin utjecaj na	
Istarsko-kranjsko-hrvatsko područje	80
Vizija i strategijski plan širenja reformacije	84
Evangelizacija jugoistočne Europe	91
Prijevod Biblije i reformatorskih spisa na narodni jezik	94
Okupljanje misijskih podupiratelja za objavljivanje knjiga	
i potporu duhovnim radnicima	96
Organiziranje tiskare za potrebe ostvarenja vizije	99
Izdavanja Biblijskoga zavoda	101
Djela za procjenu tiska i jezika	102
Djela za opismenjivanje	103
Sveto pismo	105
Prijevodi u rukopisu	112
Temeljna teološka i vjeroispovjedna djela	113
Naklade knjiga	117
Raspačavanje knjiga	118
Organiziranje i učvršćivanje evangeličkih crkvenih općina	
po württemberškom pravilniku/obredniku	124
Međimursko-prekmursko-ugarsko područje reformacije	131
Razdoblja i temeljne karakteristike širenja reformacije	
na Međimursko-prekmursko-ugarskom području	132
Prvo razdoblje: od 1530-ih do 1550-ih	133
Drugo razdoblje: 1560-ih do 1580-ih	138
Treće razdoblje: nakon 1591. godine	143
Naviještanje evanđelja i organizacija crkava	147
Djela hrvatskih reformatora i njihov utjecaj na razvoj i širenje reformacije	158
Baranjsko-slavonsko područje reformacije	162
Evangelizacija i uspostava protestantskih crkava	171
Peter Kákonyi	171
Mihael Starin	172
Mirko Ciger	177
Utvrđivanje vjerovanja i bogoslužja	179
Stjepan Kiš Segedinac – teolog i učitelj	180
Matija Škarica	187
Oblikovanje struktura Crkve	193

RECEPCIJA REFORMNIH IDEJA MEĐU POLITIČKOM ELITOM

Recepcija reformnih ideja među političkom elitom	201
--	-----

Recepcija reformnih ideja među najutjecajnijim plemstvom u hrvatskim zemljama i na područjima iseljenih Hrvata	206
Tamás I. Nádasdy	209
Ivan i Krsto Ungnad	211
Obitelj Zrinski	217
Petar i Toma Erdödy	222
Obitelj Batthyány	227
Mlakovački, Jankovići i Horvat Stanšić Gradečki	229

PUČKI PROTESTANTIZAM: NAČINI POSREDOVANJA REFORMNOG UČENJA GRADSKOM I SEOSKOM STANOVNIŠTVU

Strategije i metode evangelizacije i promidžbe reformacije	238
Evangelizacijska brošura	238
Pjevanje psalama i vjerskih pjesama	242
Drama kao sredstvo naviještanja evanđelja	248
<i>Razgovaranje između papista i luterana</i> kao priručnik za evangelizaciju ..	251
<i>Beneficium Christi</i> kao samostalni evangelizacijski traktat	256
Javne rasprave i kolokviji	259
Propovijedanje Riječi Božje	263
Propovijedanje iz Svetoga pisma	264
Odgovornost za naviještanje Riječi Božje	268
Vrste i sadržaj propovijedi	270
Evangelizacijske propovijedi	271
Propovijedi iz Svetoga pisma prema nedjeljama i blagdanima crkvene godine	272
Propovijedi za sustavno izlaganje učenja pojedinačnih knjiga Biblije ..	277
Propovijedi za sustavno izlaganje temeljnih istina Biblije	278
Prigodne propovijedi	281
Poučavanje, odgoj i obrazovanje	283
Strategija odgoja i obrazovanja hrvatskih protestanata	288
Priručnici za temeljnu pouku u vjeri djece i odraslih	290
Sadržaj katekizama na hrvatskom jeziku	294
Protestantske škole u hrvatskim zemljama	299
Vrste i načini bogoslužja, bogoštovlja i obreda	301
Evangeličko bogoslužje, sakramenti i obredi	306
Reformirano bogoslužje, sakramenti i obredi	310
Pjevanje pjesama u bogoslužju i obiteljskom bogoštovlju	311
Uloga molitve i molitvenika kod vjernika i vjerničke zajednice	316

PROTUREFORMACIJA I KATOLIČKA OBNOVA U HRVATSKIM ZEMLJAMA

Protureformacija i katolička obnova u europskom kontekstu	327
Protureformacija u hrvatskim zemljama	336
Djelovanje mletačke inkvizicije u hrvatskim zemljama	337
Borba protiv reformnih knjiga	340
Protureformacija kao politički proces	347
Protureformacija u biskupijama	352
Uvjeravanja i prisile radi povratka u Rimokatoličku crkvu	354
Demoniziranje reformatora i njihovih spisa	356
Katolička obnova u hrvatskim zemljama	358

ZAKLJUČAK

Zaključak	363
-----------------	-----

IZVORI I LITERATURA

Kratice	373
Neobjavljeni izvori	375
Objavljeni izvori	375
Literatura	385
Literatura objavljena na internetu	413

PRILOZI

Prilog 1: Pismo Mihaela Starina	419
Prilog 2: Fragment Starinove drame <i>Comoedia matrimonio sacerdotum</i>	421
Prilog 3: Deset pravila o zabranjenim knjigama	427
Popis slika i ilustracija	433
Kazalo imena	439
Kazalo pojmova	443